

Major gšt. František P a p o u š e k :

Obrana proti útočné vzbě.

(Několik úvah.)

I.

Ve VR. č. 12/1935, je učiněn pokus o částečné řešení zajímavého a vážného problému, to jest obrany proti útočné vzbě (OPÚV.). Uspokojivé řešení tohoto ožehavého a velmi naléhavého problému jak po stránce technické, tak i taktické je příkazem dneška pro všechny, kdož jsou přímo odpovědní za bojovou schopnost a pohotovost armády.

Článek Turečkův nadhazuje několik myšlenek stran technického řešení onoho problému, velmi málo se však dotýká řešení stránky taktické. Má hlavně na mysli obranu proti útočné vzbě (OPÚV.) u pěchoty. To je zcela přirozené, neboť pěchota to bude, která ponese i v příští válce většinu tíže boje, ona to bude, která bude nejčastěji a takřka každodenně pocítovat zhoubnou činnost útočné vzbě a z ní hlavně tanků. Bylo by neodpuštělným omylem a sebeklamem, kdyby problém OPÚV, byl přeží-

rán jak s hlediska technického, tak s hlediska vnitřního výcviku vojsk po té stránce poukazováním na to, že tanky jsou zbraň velmi drahá a že jí tudíž nebudou armády velmi dobře a v značném množství vybaveny. Již dnešní počty tanků armád velkých států mluví nadevše jasněji o důležitosti tanků a o významu, jaký budou mít v příští válce. A sledujeme-li množství, taktické i operativní použití tanků a hlavní zásady pro ně, to jest masu tanků na široké frontě, do velké hloubky najednou, s překvapením — dojdeme k předpokladu, že jich budou velké armády používat ve všech bojových operacích, že u nich budou denní potřebou pěchoty a jezdeckta tak jako pušky, kulomety a děla.

Známe-li dnešní taktické a operativní použití tanků, musíme říci, že na úspěšném vyřešení aktivní OPÚV. nemůže mít životní zájem toliko pěchota, nýbrž všechny druhy zbraní (letectvo nevyjímajíc — útoky mechanisovaných jednotek na letiště) i služeb; u jezdeckta náruční koně a u dělostřelectva v palebném postavení jeho potahy a muniční vozy budou nejzranitelnějšími cíli nepřátelské útočné vozby, hlavně však tanků.

Pasivní obranu PÚV. ve válce pohybné, při volných křídlech, zvláště v ofensivních operacích a v terénu tankovém,¹⁾ lze těžko uskutečnit (obyčejně není dostatek času na organizaci solidní pasivní OPÚV. nebo vůbec není možnost ji organisovat).

Nejlepším prostředkem aktivní OPÚV. jsou beze sporu tanky. Ty jsou však drahé, i budou armády malých států proti armádám velkých států, pokud jde o tanky, v nevýhodné situaci.

Proto je třeba: 1. aby malá armáda, která se nemůže rovnati počtem tanků velké armádě, byla vybavena hojně účinnými a též rychlými a pohyblivými aktivními zbraněmi OPÚV.;

2. aby co nejvíce a mistrně využívala pasivních přirozených překážek OPÚV. (zvláště v operacích defenzivních), jejichž obrannou hodnotu lze rychle a snadno ještě zvětšit;

3. aby výcvik všech zbraní a služeb v OPÚV. všech druhů byl co nejdokonalejší a nejintenzivnější.

Posledního lze dosáti dosáti častými praktickými cvičeními OPÚV. proti skupině ÚV. Pro to jsou nejvýhodnější výcvikové tábory.

OPÚV. se musí vžít zrovna tak, jako je dnes již vžita POL. a jako obrana proti bojovým chemickým látkám. Musí být pečlivě organisována za všech okolností a u všech druhů zbraní a služeb. Nedostatky aktivní a neznalost využívání pasivních prostředků OPÚV. budou draze placeny krví a životy bojovníků.

II.

Tanky se vyznačují velkou rychlostí pohybu, značnou pohyblivostí taktickou, odolným pancířem, značnou palebnou silou a skýtají poměrně malý cíl (tanky lehké a střední).

Zbraň pro obranu proti tankům bude tím lépe vyhovovat, bude-li moci proti uvedeným vlastnostem tanků postavit rovnocenné vlastnosti, jež obsahuje tabulka:

¹⁾ Tankový terén je takový terén, který se hodí pro použití tanků, na rozdíl od terénu pěchotního, jenž se pro boj tanků nehodí vůbec nebo je pro ně velmi obtížný.

Vlastnosti tanků	Nutné rovnocenné vlastnosti protitankové zbraně
pancír	velká průraznost a ničivá síla = velká počáteční rychlost + ráž střely
rychlost pohybu	rychlopalnost, úhlová pohyblivost co největší, velký dostřel
poměrně malý cíl (podle druhu)	velká rasance

Kromě těchto vlastností by měla protitanková zbraň mít velkou taktickou pohyblivost (na pásovém motorovém vozidle) a měla by být malých rozměrů.

Prozatím jsou uvedené požadavky uskutečněny v protitankových kanonech, z nichž jsou ve výzbroji různých armád zavedeny ráže 20 mm, 25 mm, 37 mm, 47 mm, a jeví se tendence zavést děla ráže až 75 mm. Všechny tyto zbraně jsou příliš těžké, a nejsou-li dopravovány na pásových motorových vozidlech, jsou málo pohyblivé.

Podívejme se, jaký účinek mají ony zbraně proti pancíři (data jsou čerpána z přístupné literatury):

Ráž děla	Na vzdálenost v metrech (proráží pancír v mm při úhlu doletu 90°)		
20 mm	1000/12	1500/-	2000/-
37 mm	1000/20-22	1500/18-20	2000/-
47 mm	1000/35	1500/30	2000/25
75 mm	proráží pancír do 30 mm na vzdálenost 2000 m		

Čím menší je úhel doletu, tím více klesá průraznost střel.

Zdá se, že proti lehkým a středním tankům nejlépe vyhovuje dělo ráže 47 mm.

Vidíme tedy, že bychom dnes již měli účinné speciální protitankové kanony, třebaže jsme si vědomi jejich nevýhod, že jsou velmi těžké a skýtají dobrý cíl, nejsou-li v betonových stanovištích.

Pokud jde o pravděpodobnost zásahu rychle se pohybujících tanků těmito zbraněmi, uvidíme, že v tabulce uvedená průraznost při střelbě na značnou vzdálenost ztrácí dosti na významu.

V „Revue d'artillerie“ — listopad 1935 vyhodnocuje pplk. Le Nôtre možnosti zásahu tanku, který se pohybuje kolmo na směr palby 75 mm a 37 mm kanon.

Za podklad bere palbu na vzdálenost 500 m a 1000 m.

Doba letu střely je u 75 mm kanonu při střelbě na tank vzdálený 500 m = 1 vteřině, na 1000 m = 2 vteřinám; u 37 mm kanonu je doba letu střely na vzdálenost 500 m = 1.5 vteřiny, na vzdálenost 1000 m = 3.5 vteřiny.

Srovnání provádí pro rychlosti pohybu tanku 1 m/vteř., (asi 4 km/1 hod.), 3 m/vteř. (asi 10 km/1 hod.), 6 m/vteř. (asi 20 km/1 hod.). Na základě grafického znázornění dochází k tomuto závěru: „Střelba na tank pohybující se velmi rychle kolmo na směr střelby protitankové zbraně, je

velmi těžká. Jestliže je možno zasáhnout oběma děly na vzdálenost 500 m tank, jenž se pohybuje rychlostí do 3 m/vteř., je to téměř nemožné při větší rychlosti pohybu tanku; na vzdálenosti 1000 m nelze téměř počítat, že zasáhneme 37 mm kanonem tank, jenž se pohybuje rychlostí větší než 1 m za vteřinu. O střele ráže 37 mm říká, že nemá dostatečnou průraznost proti pancíři moderních tanků.“

Čtěl bych se ještě zmínit o vzdálenosti, na jakou by mělo protitankové dělo zahajovat palbu na pohybující se tanky. Velká rychlost tanků a omezená dálka rušivé palby jejich zbraní by logicky vyžadovaly, aby protitankové dělo zahájilo palbu na vzdálenost co největší, na níž ještě střely protitankového děla prorazí pancíř pohybujících se tanků. (Protitanková děla uvedená v předchozí tabulce mají možnost působit i proti značně tlustému pancíři na dosti velkou vzdálenost.) Tento logický požadavek a odpovídající technické vlastnosti děl OPÚV. můžeme a musíme uplatnit vždy, kdykoli budou vojska napadena nepřátelskými tanky, útočícími samostatně bez spolupráce s jinými zbraněmi a hlavně s dělostřelectvem. V ostatních případech, kdy budou vojska napadena tanky operujícími ve spolupráci s jinými zbraněmi hlavně s pěchotou, jezdeckem a dělostřelectvem, bude třeba, aby protitankové dělo, jehož záblesk při výstřelu může být pozorován nepřítelem, zahájilo palbu teprve tehdy, když se k němu tanky přiblíží na vzdálenost asi 500—600 m; k tomuto závěru nás vede jednak malá pravděpodobnost nebo i nemožnost zásahu rychle se pohybujícího tanku na větší vzdálenost, jednak ta okolnost, že útočník bude mít velmi pečlivě organisováno pozorování bojiště se zvláštním zřetelem na protitankové zbraně; bude mít připraveny své zbraně (těžké kulomety, pěchotní děla a polní dělostřelectvo) k okamžitému zásahu proti zjištěným protitankovým zbraním. Zahájilo-li by protitankové dělo palbu na tanky na velkou vzdálenost, vydává se v nebezpečí, že se již prvním výstřelem prozradí a že bude v krátké době, když ne zničeno, aspoň umlčeno a o jeho dalším osudu rozhodnou v jeho neprospěch tanky v několika málo okamžicích. Je věcí dobrých nervů, vysoké morálky a správného výcviku, aby obsluha protitankového děla vydržela do posledních okamžiků.

Vždy, kdy bude protitankové dělo umístěno tak, aby nepřítel nemohl pozorovat záblesky při střelbě, nebo bude chráněno betonem, nutno proti tankům využít maximálního účinného dostřelu!

V článku na počátku uvedeném by autor rád viděl, kdyby pěchota byla vyzbrojena protitankovou puškou, která by byla velmi lehká a jejíž střelou by bylo možno vyřadit z boje na kratší vzdálenost obrněná auta a lehké tanky a na nejkratší vzdálenost i střední tanky, aby tak byla pěchota zbavena pocitu bezbrannosti, který je s to jí vzít odvahu a vůli obětovat se.

I když dnešní protitankové zbraně nevyhovují úplně pro OPÚV., přece jsou velmi nebezpečnými soupeři tanků.

Je-li pěchota a vůbec jsou-li veškerá vojska vybavena v dostatečné míře nynějšími, třeba ne úplně a po každé stránce vyhovujícími speciálními protitankovými děly a jinými známými aktivními prostředky OPÚV., soudím, že nemusí nastávat pocit bezbrannosti.

Pokud jde o navrhovanou protitankovou pušku, je známo, že tu byla již ve světové válce a že jí používali Němci na obranu proti tankům. Byla to t. zv. „Tankbüchse“. O ní je známo, že se neosvědčila a nebylo s ní do-

saženo účelu. Střela této pušky měla velkou počáteční rychlost, velkou průraznost pancíře a tvrdé jádro. Střílelo se z ní jednotlivými ranami. Střelami této pušky mohl být vyřaděn z boje tank, byla-li zasažena jeho vitální část nebo byla-li pobita nebo těžce raněna celá osádka tanku.

Velmi malá vzdálenost účinné palby protitankové pušky by byla velkou nevýhodou proti tankům. Aby tato nevýhoda byla zmenšena, bylo by třeba, aby každé družstvo pěší nebo jezdecké a jiných zbraní bylo vybaveno nejméně jednou takovou zbraní. Vyzbrojení protitankovou puškou by nemělo však jít na vrub dostatečného a nutného vyzbrojení vojsk speciálními protitankovými děly nebo protitankovými kulomety.

Proto soudím, že je třeba dívat se zatím na protitankovou pušku jenom jako na vhodný doplněk protitankových kanonů anebo protitankových kulometů; byla by dojista bojovým prostředkem, který by u jednotek prvních sledů zvýšil pocit bezpečnosti proti ÚV., prostředkem, který by zvýšil jejich morálku a chránil přímo životy vojáků, kteří se tíže nabražují než zničené a ztracené zbraně.

Co se týče účinku střel ručních zbraní pěchoty, víme, že i jejich průbojně střely neprorazí pancíř solidnějších moderních tanků ani na nejmenší vzdálenost kromě snad jejich spodních částí. Této slabiny tanků musíme využít, abychom průbojným střelivem, když ne vyřadili tanky z boje, alespoň jejich činnost omezili.

Proto zůstává kategorickým požadavkem, aby všechny druhy zbraní i služeb byly vyzbrojeny speciálními účinnými protitankovými zbraněmi v potřebném počtu. Nedokonalá připravenost v OPÚV. po stránce technické a výcvikové by ovšem vzbuzovala pocit bezbrannosti, nejistoty a strachu před tanky; od strachu pak je při solidním útoku nepřátelských tanků jen krůček k panice a k úplnému úpadku morálky vojsk.

III.

Co se týče počtu protitankových kanonů nechci se pouštět do jeho stanovení pro jednotlivé druhy zbraní a služeb, nýbrž chci se jenom zmínit o jejich organizačním zařazení u pěchoty a u jezdeckva.

Pokud jde o počet protitankových kanonů, jimiž by bylo třeba vybavit divisi a jezdeckou brigádu, jsem toho názoru, že je třeba, aby jimi byla jezdecká brigáda vybavena lépe nežli pěší divise z těchto důvodů:

1. Jezdecká brigáda jako jednotka pohybné války bude operovat výhradně na širokých frontách s mezerami nebo slabými místy ve své sestavě.

2. Vedle jezdců sesedlých k pěšímu boji na široké frontě bude nucena chránit před nájezdy útočné vozby nejenom náruční koně, nebude-li možno umístit je v lesích nebo za přirozenými překážkami pro tanky, nýbrž i své útvary služeb.

3. I když bude jezdecká brigáda disponovat tanky, nebude jich mít tolik, aby jich použila k odvratným akcím proti nepřátelským tankům na celé široké frontě současně.

4. Při úkolech, které bude jezdecká brigáda povolána plnit, střetne se velmi často s nepřátelskými motomechanizovanými vyššími jednotkami, jež budou vybaveny značným počtem tanků a OA.

Je třeba, aby již pěší prapor a jezdecká eskadrona byly vyzbrojeny organickými protitankovými kanony a nikoli aby ty byly organickou jednotkou teprve pěšího nebo jezdeckého pluku. Těchto zbraní potřebuje pěší prapor nebo jezdecká eskadrona v každém údobí boje. Na případnou námitku, že je lépe dát je jako dispoziční jednotku veliteli pěšího (jezdeckého) pluku, který jich může hospodárněji využít se zřetelem na terén, odpovídám, že se povaha terénu mění; tudíž tak, jak by se v nějaké operaci měnily terénní podmínky pro boj pěšího praporu nebo jezdecké eskadrony, musilo by se neustále měnit i vybavení jich protitankovými kanony. Je to jednoduché a bude to vždy možné? Jistě že ne. Někdo mi namítne, že na příklad v obraně bude některý prapor (jezdecká eskadrona) umístěn v úplně pěchotním terénu a že proto nepotřebuje svých organických protitankových kanonů, jichž by bylo s výhodou použito v úsecích jiných k zesílení OPŮV. Má pravdu, ale jenom potud, pokud nepřítel nevyžene onen pěší prapor (jezdeckou eskadronu) z pěchotního prostoru do prostoru tankového. Jistotu, že se tak nestane, nemáme nikdy.

Velitel pěšího (jezdeckého) pluku má mít dispoziční jednotku kanonů OPŮV. k zesílení svých praporů (eskadron) a k ochraně trénů.

Až do pluků se hodí kanony OPŮV. s koňským potahem, rozložitelné na břemena pro přesun obsluhou v situacích, kde je nelze dopravovat jako celek.

Velitel divise (jezdecké brigády), jakož i velitel sboru, musí mít též svou dispoziční jednotku kanonů OPŮV. Tyto kanony by měly být motorisovány (pásová vozidla). Použití: doplnění aktivní OPŮV. u příslušných podřízených jednotek a služeb a na ochranu štábů.

IV.

Něco o pasivní OPŮV. a související s ní celkové koncepci obrany.

Na obranu PVŮ. musíme vždycky využívat v maximální míře prostředků pasivní OPŮV. a tu zase především prostředků přirozených. Tato zásada platí tím více, čím méně máme účinných aktivních prostředků OPŮV., zvláště ve válce pohybné.

Pasivní prostředky OPŮV. a jejich hodnota je již jistě každému známa. Jedním z nich jsou široké střelecké zákopy. Zákopy jsou vlastně komunikace zapuštěné do země. Je správný návrh, aby se nynější „velmi pohodlné“ zákopy zaměnily zákopy velmi úzkými a hlubokými? Jejich nevýhody jsou: ztížená cirkulace a zásobování materiálem, event. nemožný odsun raněných, snadné zavalení zákopu dělostřeleckými granáty; usnadňují bezpečnější a rychlejší pohyb tanků na bojišti tím, že je tanky mohou překročovat i pod velmi ostrým úhlem, aniž do nich spadnou a aniž musí zmenšovat rychlost pohybu. Po stránce střelecké jsou velmi úzké střelecké zákopy jistě nevýhodné pro tanky, avšak jenom pokud jde o ničivý a ne umlčovací účinek palby tankových zbraní. Mezi možnostmi umlčení pěchoty tankovými zbraněmi na jedné straně ve velmi úzkých a hlubokých zákopech a na druhé straně v širokých hlubokých zákopech nebude velkého rozdílu. Konečně tanky plní svůj úkol i tehdy, když obráncovu pěchotu jenom umlčují, čímž umožňují postup vlastní pěchotě; provedení zteče na nepřátelské odpory, které tanky nemohou zničit, je pak věcí pěchoty.

Přece však myšlenka velmi úzkých zákopů není špatná. Budovat je bude užitečné, ba řeknu přímo nutné jako úkryt pro pozorovatele všech druhů a pro SV. Nablízku pozorovatelů a SV. je nutno vybudovat velmi úzké, hluboké a dokonale zastřené zákopy, spojené s pozorovatelnami a se SV., do nichž by se skryl jejich personál, když by byl napaden nepřátelským ÚV.

Každý prostředek a způsob, jímž můžeme zesílit pasivní OPÚV., je vítán a třeba ho vhodně využít. Myslím však, že mnohem důležitější než hledat řešení pasivní OPÚV. v šířce zákopů, je překontrolovat, zda koncepce obrany u nás tak, jak je ustanovena našimi předpisy, vyhovuje změněným podmínkám a útočným metodám za pomoci moderních a moderně použitých tanků. Naše koncepce obrany se zakládá na zásadách, podle nichž byla organisována obrana u dohodových armád ve světové válce na západní frontě proti Němcům, kteří neměli tanků (to, co měli, nepadalo na váhu).

Zásady naší obrany obsahuje P-I-2 a nebudu je citovat, ale vyvodím z nich důsledek se zřetelem na útok nepřítele s tanky podle zásad dnes téměř ve všech cizích armádách uplatňovaných.

Zdůrazňuje se nutnost souvislé a husté palebné přehrady před pásmem hlavního odporu. Jak dlouho bude palebná přehrada souvislá a hustá? — Než padnou první rány útočnickova dělostřelectva a pěchoty, připravujících útok a než první vlna tanků dojde k pásmu hlavního odporu na vzdálenost účinné palby svých zbraní.

V pásmu hlavního odporu, hlubokém asi 200 m (P-I-2, čl. 256), není-li též organisováno pásmo střední, jsou asi dvě třetiny veškeré pěchoty divise. Velká hustota lidí a palebných zbraní na velmi mělkém prostoru, který můžeme nazvat téměř linií. Všechny zbraně útočníka mají možnost za nejlepších podmínek umlčet a zničit poměrně v krátké době gros pěchoty divise. Pro tanky bude taková hustota obsazení velmi příjemná, neboť ve zběžně upraveném a volném terénu nebudou mít mnoho práce s vyhledáváním cílů; kam se hnou, tam najedou na nějaký odpor. Jenom asi jedna třetina všech sil divise je na záhytném pásmu a v záloze divise.

Tedy odpor v našem hlavním postavení slábné do hloubky.

Tytéž poměry asi budou, pokud jde o protitankové zbraně, čemuž by nasvědčovalo znění P-I-2, čl. 345, odst. 8, první věty. Tedy podmínky pro jejich činnost ne zrovna příznivé.

A tak vidíme, že podaří-li se nepřátelské pěchotě a tankům prorazit pásmo hlavního odporu, mají hlavní práci za sebou a mohou snadněji a odvážněji postupovat dále v pásmu středním a záhytném, neboť bojem o tak úzké pásmo, jakým je nejsilněji obsazené pásmo hlavního odporu, nemusí v útočnickové pěchotě nastat očekávaná desorganisace a útok nemusí být rozvrácen. Protiútoky zálohami pěchoty v obraně, bude-li útočník útočit s tanky, jsou nemožné.

Těžké kulomety umístěné v hloubce obranného postavení, to jest až po záhytné pásmo, mají zesilovat hlavní palebnou přehradu. Záhytné pásmo je obsazeno zálohami pluků a je zadním okrajem hlavního postavení. To tedy znamená, že se naše divise brání v pásmu hlubokém průměrně asi 1000 m (podle terénu), neboli prakticky v jednom terénním celku do hloubky.

Obrana podle zásad P-I-2 vyžaduje terénu zvlněného a holého nebo zvlněného a částečně pokrytého, neboť tak, jak je v P-I-2, čl. 127 charakterisován, vyhovuje nejlépe. Takový terén však je nejvhodnější pro činnost ÚV., ale nevýhodný pro skrytí obráncovy OPÚV., není-li dosti času k organizaci obrany.

Co znamená hloubka našeho hlavního obranného postavení divise se zřetelem na útok tanků? Dnes platí zásada, že tanky mají ničit obránce současně v celé hloubce obranného postavení až do postavení dělostřelectva v to. Tato zásada je uplatňována v armádě sovětské, německé, anglické, americké a v poslední době i francouzské. Je to prakticky několik mohutných tankových vln, které v krátké době mají proniknout celou sestavou obránce.

A tak naše mělké hlavní obranné postavení, které brání divise, s výbornými palebnými základnami v jednom terénním celku do hloubky v terénu pro tanky příznivém a s klesající hodnotou odporu do hloubky, dává útočníkovi nejlepší podmínky pro nejúčinnější ochranu jeho tanků všemi zbraněmi a tím i pro rychlé prolomení obrany, za níž již není nic, co by mohlo klást vážný odpor nepřátelským tankům. Při takto koncipované obraně, na níž půjde útočník s tanky, jak výše řečeno, nebude mít obránce čas ani možnost, aby na směr, na němž se projeví hlavní nápor tanků, soustředil veškeré volné rychlé prostředky aktivní OPÚV.

Na možnou námitku, že takový tankový útok neprovede nepřítel vždy, odpovídám: Ano, ale bude to obránce vědět, když bude zaujímat obranu? Jistě že ne a dozví se to zpravidla teprve tehdy, až útok vyrazí.

Pro to, co jsem uvedl, je třeba změnit koncepci obrany vzhledem na moderní způsob použití moderních tanků. Navrhuji tuto koncepci:

1. Obranu divise položit na hlubší prostor, než je tomu dnes. Učlenit divisi na 2—3 obranná postavení, umístěná za sebou v různých terénních celcích. Hloubka prostoru obrany divise 4—6 km (dostřel moderních děl to umožňuje). Takto členili již ve světové válce Němci svou obranu právě se zřetelem na tanky. S tímto pojetím obrany se shledáváme v některých cizích armádách.

2. Sílu odporu stupňovat od předního obranného postavení k zadnímu.

3. Přední okraj jednotlivých obranných postavení vést vždy na přirozených překážkách proti ÚV. (vesnice, okraje lesů, srázy, strže) nebo za přirozenými překážkami (bažiny, močály, potoky, řeky, rybníky a p.) i na újmu hluboké a husté palebné přehrady. Zkrátka využít pro obranu co nejvíce prostorů pěchotních. V prostorech pěchotních se ovšem vyskytnou průchody, jimiž jedině mohou nepřátelské tanky pronikati, a zde si také zjednodušíme a organisujeme solidní OPÚV. prostředky aktivní (hospodárnější využití, zvláště bude-li jich málo) i umělými pasivními.

Svádění postupu útočnickových tanků do průchodů v pěchotním pásmu musí být hlavním vodítkem při vypracování plánu OPÚV. v obraně. Kostrou OPÚV. nebudou protitankové kanony, nýbrž přirozené protitankové překážky.

P-I-2 v čl. 277 přiznává též slabinu koncepce naší obrany tím, že počítá s přeskupením většiny sil z pásma hlavního odporu do pásma středního nebo záchytného. Posuzujeme-li toto opatření vzhledem k útoku

tanků, musíme přiznat, že nemá zvláštní ceny, nebude-li obrana vzhledem k tankům koncipována pronikavě jinak, to jest podle zásad, které jsem vyvodil.

Podrobněji pojednám o nadhozeném problému, jakož i o uskutečnění OPÚV. v jiných údobích boje jindy.

Pěchota u nás a v cizině.

Mobilisace na zkoušku.

Francouzská vojenská správa, chtě se přesvědčit o pravděpodobné výkonnosti mobilisačních středisk a hodnotě záložních pluků, provedla v době od 21. srpna do 5. září minulého roku na zkoušku mobilisaci pěšího pluku 11. zuávů v Belley.

Vylíčíme zde stručně podle zprávy v „La France Militaire“ hlavní údobí tohoto pokusu.

V Belley jsou kasárny částečně obsazené. V nich by se mohly ubytovat 2 prapory 11. zuávů, zbytek pluku by bylo třeba ubytovat v městě. Aby cvičení odpovídalo mobilisačním poměrům, rozhodl se určený velitel pluku ubytovat pluk v okolních vesnicích; tam ubytování bylo zajištěno již v červenci.

V každém ubytovacím místě byly připraveny prodejny vojenských zátiší. K rychlému vytvoření soudržnosti záložního pluku, který dosud existoval jen na papíře, připravil velitel pluku pro 11. zuávy plukovní pochod, plukovní heslo „Oko za oko, zub za zub“ a plukovní prapor.

Důstojníci pluku byli povoláni o 5 dní dříve než mužstvo. U rot, jejichž velitelé byli záložní důstojníci, byl zařazen alespoň 1 nižší aktivní důstojník.

Od 16. srpna docházejí důstojníci. Mnoho záložních důstojníků přijelo se svými auty. Objevují se orientační nápisy, ukazovatelé cest a tabulky na připravených ubytovacích místnostech. Vše je připraveno pro příchod mužstva.

21. srpna dopoledne přijíždí 500 mužů, odpoledne 1000 mužů. 22. srpna zbytek 600 mužů. Z nádraží odvádějí mužstvo poddůstojníci do přijímací kanceláře; v ní se mužstvu odeberou osobní doklady a každý dostane plynovou masku a stanový dleec. Po lékařské prohlídce a vystrojení dostane mužstvo stravu a odchází do svého ubytovacího místa.

Nyní jde hlavně o to, učinit z různorodých živlů jednotnou masu. Na první pohled se to zdá nemožné pro různý původ záložníků: byli povoláni ze všech krajů Francie a ze všech sociálních a společenských vrstev: boháčů, vyhladovělých, položaměstnaní a nezaměstnaní dělníci, řemeslníci atd.

Hloučky vedené aktivními poddůstojníky přicházejí ke kanceláři roty. V ní jsou zapsáni do seznamů a po doplnění jejich ústroje jsou ubytováni u svých čet. Od prvního dne je seznamují polnice s pochodem 11. zuávů.

Druhý den je již vše na svých místech, každý zná své určení. Zaprášené stodoly jsou přeměněny na čisté světnice. Počíná výcvik.

Probírá se výcvik družstva a čety, provádí se cvičení v rotě, v praporu, zesíleném tanky, noční cvičení. Praktický výcvik je zakončen dvoudenním závěrečným cvičením. V deštivých dnech se probírá v učebnách Polní řád a jeho užití u malých jednotek.

Dbalo se zvláště na to, aby mužstvo bylo po celou dobu účelně zaměstnáno. Zahálí-li mužstvo, nudí se a pochybuje o nutnosti svého pobytu na vojně. Zabíjet čas bezúčelným mechanickým výcvikem nebylo dovoleno, protože tím nezabíjíme čas — ale